

Politik Bilim

Depremde Yıkılan Binalar ve Meslek Ahlâkına Dâir...

Aykut Göker

<http://www.inovasyon.org>; hagoker@ttmail.com

**Biliyorum, her depremden sonra aynı şeyler söylenir;
ama galiba, yeterince yinelenmeyen bir konu var...**

Her meslekten insan kendi meslek alanında hatâ yapabilir. Doktor da hatâ yapar, mühendis de, müteahhit de... Meslekî hatâlar, genellikle, bilgi ve deneyim yetersizliğinden kaynaklanır. Ama, meslekî bakımdan yeterli olan insanlar da, üstelik işlerinde çok titiz, çok dikkatli davranıyor olsalar bile hatâ yapabilirler. Yıllar önce, nükleer santrâllerin güvenilirliğiyle ilgili tartışmaları okurken dikkatimi çekmişti. Bir bilim adamı, insana özgü hatâların hiçbir biçimde sifra indirilemeyeceğini, bunun kuramsal olarak mümkün olmadığını ileri sürüyor ve nükleer santrâllerin güvenilirliği konusunda asıl sorunun bu olduğunu söylüyordu.

Aslında, nükleer santrâller gibi, yapılan bir hatânın bedelinin çok yüksek olduğu teknik konular bir yana, akla gelebilecek bütün teknik konularda hatâ paylarını azaltabilmek için sürekli araştırmalar yapıldığı; pek çok kritik denetim ya da karar noktasında, ileri düzeyde gelişkin cihazların meslek erbabının emrine verildiği bilinir. Fazla uzağa gitmeye gerek yok, tıp alanında teşhis koymada doktora yardımcı olması; teşhis, dolayısıyla da tedavide hatâ yapılmaması için geliştirilen cihazları hepimiz biliyoruz. Bütün bunlara rağmen tıpta, hiç hatâ yapılmıyor mu? Yapılıyor. Mühendislikte hatâ yapılmasını diye, örneğin ileri düzeyde geliştirilmiş ölçme teknikleri, test cihazları var; ama yine de hatâ yapılabilir. Galiba insanoğlu var olduğu sürece de bu hatâlar yapılacak.

Ama, eğer bir ülkede sürekli deprem oluyorsa ve her depremden yüzlerce, binlerce bina yerle bir oluyor ve bu yüzden her seferinde yüzlerce, binlerce insan ölüyorsa, bilin ki, o ülkede, kabûl edilebilir sayılabilecek mühendislik, müteahhitlik hatâlarından çok ötede bir şeyler vardır. Lâfi uzatmadan söyleyeyim; o ülkede kokuşmuş bir sistemle birlikte ahlâken kokuşmuş, tefessüh etmiş müteahhitler, proje mühendisleri, kontrol mühendisleri de vardır.

Yerle bir olan binaların müteahhitlerini bir tarafa bırakıyorum. Eminim, sistem, daha önce onlarca defa olduğu gibi onları yine cezalandırmayacaktır. Yine eminim, o adam müsveddelerinin üye oldukları örgütler de (şimdi onlara galiba “sivil[!] toplum örgütü” deniyor) kollarını kıpırdatmayacaklardır. Ama ben mühendislik kökeninden geliyorum; onun için, o yerle bir olan binaların -ki onların önemli bir bölümü kamu binasıdır- proje mühendislerinin, kontrol mühendislerinin üye oldukları ya da üyesi olmasalar bile mensubu oldukları meslekleri temsil eden örgütlere bir çift sözüm var:

Diyorsunuz ki, ‘Bütün bu yıkımların sorumlusu, tefessüh eden mevcut iktisadî sistemdir; asıl sorgulanması, mücadele edilmesi gereken de bu sistemin kendisidir.’ Elbette bu sistem ve arkasındakilerin, siyasî iktidar sahiplerinin vebâli çok büyüktür. Haydi onu da ben söyleyeyim. O iktidar sahiplerini verdikleri oylarla o noktaya taşıyan ve her depremden en büyük zararı gören halkın vebâli de çok büyüktür. Ama söylediklerinizin satır aralarından şu sonucu da çıkarmamızı istiyorsanız, ona itirazım var: ‘O proje mühendisleri işten atılmamak, aç kalmamak için, kendilerini istihdam eden müteahhitlerin projelerini imzalayıp yaptıkları binalara göz yummak, kontrol mühendisleri de çalıştıkları kamu kurumlarından gelen benzer baskılar altında, o çürük binalara onay vermek zorunda kalmışlardır; o mühendisleri bu hâle düşüren de mevcut sistemdir; onları suçlayamayız!’ Hayır, eğer gerçekten emekçilerin, çalışanların yanındaysanız, onlara kendilerini güvencede görecekları bir gelecek vaadiniz varsa, ki ben halâ öyle olduğunuzu düşünüyorum, sırf işsiz kalmamak, aç kalmamak için müteahhidin ahlâksızlığına ortak olarak halktan yüzlerce,

binlerce insanın ölümüne, yaralanmasına neden olan mühendislerin yanında olamazsınız. Sistem her ne olursa olsun, sizlerin meslek ahlâkını korumak gibi bir sorumluluğunuz var. Tasavvurlarınızdaki yarınlar ahlâksız insanlarla kurulamaz.

CBT. 04 Kasım 2011